

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Београд, 17. март 2015.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ **Експлицитна и имплицитна поетика Салмана
Руждија**, кандидата **Срђана Симоновића**

1. ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

- 1) Датум и орган који је именовао комисију:

16. јул 2014, Наставно-научно веће Филолошког факултета у Београду

- 2) Састав комисије:

1. др Зоран Пауновић, редовни професор за ужу научну област Енглеска и америчка књижевност, Филолошки факултет у Београду;
2. др Александра Јовановић, ванредни професор за ужу научну област Енглеска и америчка књижевност, Филолошки факултет у Београду;
3. др Аријана Лубурић, доцент за ужу научну област Англистика, Филозофски факултет у Новом Саду

2. БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Рођен 1969. године у Београду. Енглески језик и књижевност дипломирао на Филолошком факултету у Београду 1995. Запослен као професор енглеског језика на Коларчевом народном универзитету у Београду 1995-96. Крајем 1996. године изабран за асистента-приправника за енглеску књижевност на Филолошком факултету у Београду. Школску годину 1998-99. провео у Лондону, Онтарио, Канада, похађајући једногодишње магистарске студије из енглеске књижевности као стипендиста тамошњег универзитета (The University of Western Ontario). Магистарску тезу под насловом *The Politics of Magic Realism in Salman Rushdie's The Moor's Last Sigh* (*Политика магичног реализма у роману Мавров последњи*

уздах *Салмана Руждија*) одбранио је на истом универзитету октобра 1999. На Филолошком факултету у Београду звање магистра филолошких наука стекао је 2000. године, а у звање асистента за енглеску књижевност изабран је 2001. У периоду 1999-2001. обављао дужност секретара комисије за стручне испите при Катедри за англистику Филолошког факултета у Београду, а 2002-2005. дужност заменика управника Катедре за англистику. У периоду 1998-2004. учествовао на више научних конференција и стручних скупова из области књижевности и културе у земљи и иностранству. Књижевне преводе, приказе и стручне радове редовно објављивао 1996-2005. (видети приложени избор из библиографије). Добитник награде “Александар И. Спасић” коју Удружење књижевних преводилаца Србије додељује једном у две године за најбољи превод из области хуманистике, за превод књиге *Будућност носталгије* Светлане Бојм (Svetlana Boym, *The Future of Nostalgia*, Геопоетика, Београд, 2005). Члан је Удружења књижевних преводилаца Србије и Друштва симултаних и консекутивних преводилаца Србије. Од 2005. године запослен као преводилац при Уједињеним нацијама.

3. БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Библиографија Срђана Симоновића садржи више од педесет библиографских јединица. Наводимо један део те библиографије.

1. “На прагу тајне”, *Наша борба*, Београд, 7. III 1996. [Приказ књиге: Томас Пинчон, *Смрт и милост у Бечу*, превео Срђан Вујица, Радио Б92, Београд, 1995].
2. “Смех обешеног”, *Наша борба*, Београд, 9. V 1996. [Приказ књиге: Емброуз Бирс, *Догађај на мосту Савине реке*, превела Зора Миндеровић, Рад, Београд, 1995].
3. Рејмонд Карвер, “Пекар”, “Умре ти пас”, “За Семру, са ратничком жестином”, *Фрагмент*, Подгорица, октобар 1996, бр. 2, стр. 62-64. [Превод].
4. “Један дан у животу и...” [Поговор, у књизи:] Вилијам Тревор, *Рујевина Сан Јетра*, превео Ђорђе Кривокапић, Клио, Београд, 1997, стр. 173-176.

5. “Носталгија британика”, *Наша борба*, Београд, 13. II 1997. [Приказ књиге: Ивлин Во, *Повратак у Брајдсхед*, превео Александар Маринковић, Нолит, Београд, 1996].
6. “Апостол андерграунда (Вилијам Бароуз, 1914 – 1997)”, *Наша борба*, Београд, 8. VIII 1997.
7. “Комплексна стварност Гринленда”, *Наша борба*, Београд, 20. XI 1997. [Приказ књиге: Греам Грин, *Осећање стварности*, превео Ђорђе Кривокапић, Клио, Београд, 1997].
8. “Тврд индијски орах”, *Наша борба*, Београд, 11. XII 1997. [Приказ књиге: Салман Рушди, *Мавров последњи уздах*, превео Раша Секуловић, Народна књига, Београд, 1997].
9. “Приче о судбини и спокојству”, *Мостови*, Београд, јули-септембар 1997, XXVIII, св. III, бр. 111, стр. 688-693. [Приказ књига: Вилијам Тревор, *Фелисијино путовање*, превели Ивана и Зоран Пауновић, Нолит, Београд, 1997. и Рујевина *Сан Петра*, превео Ђорђе Кривокапић, Клио, Београд, 1997].
10. Метју К. Кларк и Ерик Чапо, “Деконструкција, идеологија и Голдхилова *Орестија*”, *Реч*, Београд, децембар 1997, бр. 40, стр. 59-81. [Превод].
11. Џереми Кембел, “Шум топлоте”, *Реч*, Београд, фебруар 1998, бр.42, стр. 91-102. [Превод].
12. “Беле лажи” [У књизи:] *Хотел Финбар*, осмислио и приредио Дермот Болгер, домаће издање домислио Раша Секуловић, Клио, Београд, 1998, стр. 43-77. [Превод].
13. “Салцбуршки Семинар о савременом роману, 21-28. март 1998. ”, *Glossa*, Београд, 1998, IV, бр. 1, стр. 95-98.
14. “Тежња ка аутентичном животу или кристализација беззначајности”, *Мостови*, Београд, април-јун 1998, XXIX, св. I, бр. 114, стр. 128-132. [Приказ књиге: Даглас Копланд, *Генерација X*, превела Вана Гоблот, Соларис, Нови Сад, 1997].
15. Весна Голдсвортி, *Измишљање Руританије*, Геопоетика, Београд, 2000, поглавља 4-5, стр. 135-245. [Превод].
16. Данијел Џ. Борстин, *Свет открића*, Геопоетика, Београд, 2001, поглавља 46-49 и 60-76, стр. 359-390 и 483-635. [Превод].

17. Славој Жижек, “Поново задобијени избори”, *Прелом*, Београд, бр. 1, стр. 140-151. [Превод].
18. “Амерички сан у драми”, *Театрон*, Београд, зима 2002/пролеће 2003, XXVII/XXVIII, бр. 121/122, стр. 133-136. [Приказ књиге: *Пре и после “Косе” – Савремена америчка драма*, приредио Јован Ђирилов, Zepter Book World, Београд, 2002].
19. “Рушди на позорници”, *Театрон*, Београд, лето 2003, XXVIII, бр. 123, стр. 112-114. [Приказ књиге: *Salman Rushdie’s Midnight’s Children, Adapted for the theatre by Salman Rushdie, Simon Reade and Tim Supple, The Modern Library, New York, 2003*].
20. Дајана Шемперлен, “Говор тела” и “Колико је дубока река”, *Писмо*, Београд, лето/јесен 2003, XIX, бр. 74-75, стр. 92-105. [Превод].
21. “Земља за слетање: канадска мултикултурна књижевност”, *Данас*, Београд, 21. X 2003, додатак “Књига”, стр. VII.
22. “Мајкл Ондачи: Мантинора у канализацији”, *Данас*, Београд, 21. X 2003, додатак “Књига”, стр. VIII-IX.
23. Дејвид Морли и Кевин Робинс (прир.), *Британске студије културе*, Геопоетика, Београд, 2003, стр. 164 – 176, 272 – 286 и 304 – 316 [Превод].
24. “Хроника жудње и усамљености”, *Театрон*, Београд, јесен 2003/зима 2004, XVIII, бр. 124/125, стр. 113-116. [Приказ књига: Тенеси Вилијамс, *Стаклена менажерија, Трамвај звани жеља, Мачка на усијаном лименом крову, Тетовирана ружса и Слатка птица младости*, превела Дубравка Прендић, ННК Интернационал, Београд, 2002].
25. Светлана Бојм, *Будућност носталгије*, Геопоетика, Београд, 2005, 541. стр. [Превод, са Зиом Глухбеговић].

4. ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидаткиње, Комисија је закључила да кандидат Срђан Симоновић испуњава све услове за израду дисертације.

5. ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложен др Зоран Пауновић, редовни професор Филолошког факултета, Одсек за англистику. Библиографија проф. Зорана Пауновића, поред осталог, обухвата и следеће радове

1. Džejms Džojs, *Uliks* (prevod, коментари и поговор), прво изданje CID, Podgorica, 2001; друго изданje Geopoetika, Beograd, 2003.
2. *Istorija, fikcija, mit (Eseji o angloameričkoj književnosti)*, Geopoetika, Beograd, 2006, 215 str.
3. *Gutači blede vatre (Američki roman Vladimira Nabokova)* Prosveta, Beograd, 1997, 400 str.
4. *Coping with 9/11: History in the Making in Don DeLillo's and Paul Auster's Fiction*, *History, Politis, Identity: Reading Literature in the Changing World* (Marija Knežević i Aleksandra Batrićević-Nikčević, ur.), Cambridge Scholars Publishing, Newcastle, 2008, str. 151-168.
5. "Objava broja 9/11", поглавље у књизи *Šta čini dobru knjigu*, прир. Svetlana Gavrilović, Народна библиотека Србије, 2008, str. 155-174.

Комисија сматра да проф. др Зоран Пауновић испуњава све услове за ментора докторске дисертације Срђана Симоновића.

6. ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

1) Оцена формулатије назива тезе (наслова):

Комисија закључује да је радни назив тезе *Експлицитна и имплицитна поетика Салмана Руждија* прикладан, и да добро репрезентује суштину предложеног истраживања.

2) Оцена предмета (проблема) истраживања:

Предмет научног истраживања биће основна поетичка начела на којима се темељи стваралаштво савременог британског романописца Салмана Руждија (Salman Rushdie, 1949). Ружди је изразито самосвестан писац који се од почетка своје каријере трудио да помери границе романа као књижевне форме, а уједно је заокупљен и питањима везаним за саму природу и значај књижевног стваралаштва.

Иако је на енглеском говорном подручју његово дело изузетно цењено, о чему сведочи и обимна критичка литература, оно још увек измиче покушајима књижевно-критичке класификације (сврставано је, између осталог, у

постмодернизам, постколонијализам и магични реализам), те се даље истраживање његове поетике чини научно оправданим. Осим тога, мада познато, често превођено и популарно и код нас, Руждијево стваралаштво до данас није у довољној мери било предмет темељнијег књижевно-теоријског истраживања у нашој средини, због чега ће ово истраживање представљати допринос домаћој англистици.

Као полазиште истраживања послужиће две књиге Руждијевих есеја и једно аутобиографско дело, у којима овај аутор експлицитно изражава неке од својих поетичких ставова.

Као конкретна грађа на којој ће се анализирати приповедачка поетика Салмана Руждија, послужиће затим и релевантни елементи из његових дванаест до сада објављених романа и једне збирке приповедака (видети приложену библиографију – примарне изворе).

3) Библиографија прелиминарних истраживања:

Кандидат је приложио библиографију која сведочи о његовој одличној упућености у досадашња истраживања близка теми коју је одабрао за своју дисертацију. Навешћемо један део те библиографије:

- Ahmad, Aijaz. *In Theory: Nations, Classes, Literatures*, Verso, London, 2008.
Ashcroft, Bill, Gareth Griffiths and Helen Tiffin. *The Empire Writes Back: Theory and Practice in Post-Colonial Literatures*, second edition, Routledge, London, 2002.
Bhabha, Homi K. *The Location of Culture*, Routledge, New York, 1994.
Bloom, Harold, prir. *Salman Rushdie*. Chelsea House, Langhorne, PA, 2003.
Booker M. Keith, prir. *Critical Essays on Salman Rushdie*, G.K. Hall, New York, 1999.
Bowers, Maggie Ann. *Magic(al) Realism*. Routledge, New York, 2004.
Boxall, Peter. *Twenty-First Century Fiction: A Critical Introduction*, Cambridge University Press, Cambridge, 2013.
Brennan, Timothy. *Salman Rushdie and the Third World: Myths of the Nation*, Palgrave Macmillan, Hounds Mills, 1989.
Chauhan, Pradyumna S., prir. *Salman Rushdie Interviews: A Sourcebook of His Ideas*, Greenwood Publishing Group, Westport, CT, 2001.
Cobley, Paul. *Narrative*, second edition, Routledge, New York, 2014.
Cockin, Katharine i Jago Morrison, prir. *The Post-War British Literature Handbook*, Continuum, London, 2010.
Connor, Steven. *The English Novel In History: 1950-1990*, Routledge, London, 1995.
Cundy, Catherine. *Salman Rushdie*, Manchester University Press, Manchester, 1996.

- Eaglestone, Robert. *Contemporary Fiction: A Very Short Introduction*, Oxford University Press, Oxford, 2013.
- Eaglestone, Robert i Martin McQuillan, prir. *Salman Rushdie: Contemporary Critical Perspectives*, Bloomsbury Academic, London, 2013.
- Eagleton, Terry. *The English Novel: An Introduction*, Blackwell, Oxford, 2005.
- Finney, Brian. *English Fiction Since 1984: Narrating a Nation*, Palgrave Macmillan, Hounds Mills, 2006.
- Fletcher, M. D., prir. *Reading Rushdie: Perspectives on the Fiction of Salman Rushdie*, Rodopi, Amsterdam, 1994.
- Goonetilleke, D.C.R.A. *Salman Rushdie*, second edition, Palgrave Macmillan, Hounds Mills, 2009.
- Gopal, Priyamvada. *The Indian English Novel: Nation, History and Narration*, Oxford University Press, Oxford, 2009.
- Grant, Damian. *Salman Rushdie*, second edition, Northcote, Tavistock, 2012.
- Gurnah, Abdulrazak, prir. *The Cambridge Companion to Salman Rushdie*, Cambridge University Press, Cambridge, 2007.
- Hassumani, Sabrina. *Salman Rushdie: A Postmodern Reading of His Major Works*, Fairleigh Dickinson University Press, Madison, NJ, 2002.
- Huggan, Graham. *The Postcolonial Exotic: Marketing the Margins*, Routledge, New York, 2001.
- Hutcheon, Linda. *Poetics of Postmodernism*, Routledge, London, 1988.
- Jameson, Fredric. *The Antinomies of Realism*, Verso, London, 2013.
- Joshi, Priya. *In Another Country: Colonialism, Culture and the English Novel in India*, Columbia University Press, New York, 2002.
- Kluwick, Ursula. *Exploring Magic Realism in Salman Rushdie's Fiction*, Routledge, New York, 2011.
- Kuortti, Joel. *The Salman Rushdie Bibliography: A Bibliography of Salman Rushdie's Work and Rushdie Criticism*, Peter Lang, New York, 1997.
- Loomba, Ania. *Colonialism/Postcolonialism*, second edition, Routledge, New York, 2005.
- McHale, Brian. *Postmodernist Fiction*, Methuen, New York, 1987.
- Mendes, Ana Cristina. *Salman Rushdie in the Cultural Marketplace*, Ashgate, Farnham, 2013.
- Mendes, Ana Cristina, prir. *Salman Rushdie and Visual Culture: Celebrating Impurity, Disrupting Borders*, Routledge, New York, 2012.
- Porée, Marc. *Salman Rushdie*, Seuil, Paris, 1996.
- Reder, Michael R., prir. *Conversations with Salman Rushdie*, University Press of Mississippi, Jackson, 2000.
- Roy, Bidhan Chandra. *A Passage to Globalism: Globalization, Identities and South Asian Diasporic Fiction in Britain*, Peter Lang, New York, 2013.
- Sen, Krishna i Rituparna Roy, prir. *Writing India Anew: Indian English Fiction 2000-2010*, Amsterdam University Press, Amsterdam, 2014.
- Singh, Prabhat K., prir. *The Indian English Novel of the New Millennium*, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne, 2013.

- Smale, David, prir. *Salman Rushdie – Midnight's Children / The Satanic Verses: A Reader's Guide to Essential Criticism*, Palgrave Macmillan, Hounds Mills, 2001.
- Teverson, Andrew. *Salman Rushdie*, Manchester University Press, Manchester, 2007.
- Zamora, Lois Parkinson i Wendy B. Faris, prir. *Magical Realism: Theory, History, Community*, Duke University Press, Durham, 1995.

4) Циљеви истраживања, план рада, методе и очекивани резултати

Научни циљ ове дисертације биће да се утврде основна поетичка упоришта Салмана Руждија као ствараоца и да се објасни каква је, по његовим схватањима, природа књижевног дела, шта су изазови савременог романа, те како овај аутор гледа на место и могући задатак књижевности у савременом свету. Будући да су ова питања од пресудног значаја за разумевање и оцену Руждијевог дела, истраживање ће допринети сагледавању и вредновању његове позиције у оквирима савремене књижевности на енглеском језику.

У уводном делу рада биће укратко дат општи преглед књижевног стваралаштва Салмана Руждија, а затим и преглед најважнијих књижевно-теоријских приступа његовом делу и покушаја да се оно сврста у постмодернизам, постколонијализам, магични реализам или, у најновијим књижевно-критичким студијама, у хибридну, наднационалну, глобалистичку прозу која представља карактеристичну појаву у савременој књижевности на енглеском језику.

У главном делу рада предмет анализе биће Руждијево експлицитно и имплицитно изнето схватање и тумачење књижевног стваралаштва уопште, а затим и његовог сопственог књижевног дела и приповедачког поступка.

У својим есејима, сабраним у две књиге, *Имагинарни завичаји: Есеји и критике, 1981 – 1991 (Imaginary Homelands: Essays and Criticism, 1981 – 1991)*, 1991, и *Пређи ову црту: Сабрани нефикационални текстови 1992 – 2002 (Step across This Line: Collected Nonfiction 1992 – 2002)*, 2002, као и у аутобиографском делу *Џозеф Антон (Joseph Anton)*, 2012, Ружди често експлицитно образлаже свој књижевни поступак, због чега ови текстови пружају драгоцен увид у разумевање његовог стваралаштва. О Руждијевој поетици имплицитно сведоче и предговори, прикази и књижевне критике из његовог пера, такође сабрани у две наведене књиге есеја, у којима он анализира дела других писаца, својих савременика (као што су, на пример, Анџела Картер, Џ. М. Куци, Томас Пинчон, Гинтер Грас и Габријел Гарсија Маркес). Истраживањем ће, као додатни извор пишчевих експлицитно изражених гледишта, бити обухваћене и две књиге изабраних интервјуа са Руждијем – Мајкл Р. Редер, прир., *Разговори са Салманом Руждијем (Michael R. Reder, ed., Conversations With Salman Rushdie)*, 2000, и Прадјумна С. Чаухан, прир., *Интервју са Салманом*

Руждијем: *Извориште његових идеја* (Pradyumna S. Chauhan, ed., *Salman Rushdie Interviews: A Sourcebook of His Ideas*), 2001.

Предмет анализе биће затим и релевантни аспекти Руждијевих прозних дела. Руждијево схватање књижевности изражено је у његовом романеском опусу на два основна начина – кроз метапрозвне коментаре самосвесног и често непоузданог приповедача, као и кроз фигуру уметника преко које Ружди такође посредно саопштава своје поетолошке преокупације. У свим својим романима, Ружди користи глас приповедача како би указао на неке од основних одлика свог приповедачког поступка (мешавину реализма и фантастике, тежњу ка свеобухватности, мешавину различитих жанрова и стилова, интертекстуалност, утицаје традиционалног усменог приповедања, поп-културе и филма). С друге стране, неки од Руждијевих најважнијих романа (*Мавров последњи уздах*, *Тло под њеним ногама*, *Бес*) између остalog су и романи о уметницима, што аутору даје прилику да се преко својих ликова бави питањима уметничког стваралаштва. Било да је реч о сликарству, музici или фотографији, уметнички медијум у којем стварају Руждијеви јунаци неретко је метафора за његову сопствену технику приповедања.

Као теоријски оквир истраживања послужиће како обимна критичка литература посвећена књижевном делу Салмана Руждија, тако и неке од најважнијих књижевно-теоријских студија посвећених анализи савременог романа на енглеском језику (видети приложену библиографију – секундарне изворе).

Упоређивање Руждијевих експлицитно изражених поетичких ставова и поетолошких елемената у оквиру његовог романескног дискурса показаће да ли је његово књижевно дело могуће читати као расправу о књижевности и одбрану њене вредности.

5) Закључак

На основу наведених података о кандидаткињи, Комисија закључује да је Срђан Симоновић подобан за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија закључује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области англофоне књижевности.

На основу наведених података о ментору, Комисија закључује да је др Зоран Пауновић подобан за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности

кандидата Срђана Симоновића и предложене теме докторске дисертације *Експлицитна и имплицитна поетика Салмана Руждија*, а да се за ментора именује др Зоран Пауновић, редовни професор Филолошког факултета у Београду.

др Зоран Пауновић, ред. проф.

др Александра Јовановић, ванр. проф.

др Аријана Лубурић, доцент